

2020 m. spalio 11 d.
LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO RINKIMAI

IŠLAIDOS IR JŲ APSKAITA

Ši informacija skiriama 2020 m. spalio 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų politinės kampanijos dalyviams, jų išdininkams ir besidomintiems asmenims.

Politinės kampanijos dalyvių finansavimą ir finansavimo kontrolę reglamentuoja Lietuvos Respublikos politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės (toliau – PKFFK) įstatymas.

Kiek galima išleisti?

Didžiausius leistinus politinės kampanijos išlaidų dydžius nustato PKFFK įstatymas.

Vyriausiosios rinkimų komisijos (toliau – VRK) 2019 m. gruodžio 12 d. sprendimu Nr. Sp-433 „[Dėl didžiausių politinės kampanijos išlaidų konkrečiose rinkimų apygardose dydžių nustatymo](#)“¹ nustatyti didžiausi išlaidų dydžiai vieno savarankiško politinės kampanijos dalyvio politinei kampanijai finansuoti daugiamandatėje ir vienmandatėse apygardose.

Daugiamandatėje rinkimų apygardoje – 1 200 000 Eur kandidatų sąrašui, vienmandatėse – nuo 31 000 Eur iki 43 000 Eur kandidatui.

Tais atvejais, kai pagal rinkimų įstatymą vyksta pakartotinis balsavimas, kandidato, dalyvaujantį pakartotiniame balsavime, didžiausias išlaidų politinei kampanijai dydis didinamas 25 procentais.

Kaip apmokamos politinės kampanijos išlaidos?

Priimti aukas ir įgyti turtinių prievolių dėl išlaidų politinei kampanijai gali tik savarankiški politinės kampanijos dalyviai ir tik nuo jų registravimo savarankiškais politinės kampanijos dalyviais ir jų sąrašo paskelbimo Vyriausiosios rinkimų komisijos interneto svetainėje dienos. Taigi, prasidėjus politinei kampanijai (nuo 2020 m. balandžio 10 d.) būsiami kandidatai ir politinės partijos įgyti turtinių prievolių dėl išlaidų politinei kampanijai (užsakyti su kampanija susijusias paslaugas, sudaryti sutartis, išskyrus sutartis su politinės kampanijos išdininku, banku dėl sąskaitos atidarymo ir audito įmone ar auditoriumi dėl politinės kampanijos dalyvio patikrinimo) gali tik užsiregistravę savarankiškais politinės kampanijos dalyviais.

Prasidėjus politinei kampanijai, visos išlaidos, skirtos savarankiškų politinės kampanijos dalyvių politinėms kampanijoms finansuoti, gali būti apmokamos tik iš šio dalyvio politinės kampanijos sąskaitoje esančių lėšų. Išlaidos, skirtos atstovaujamojų politinės kampanijų dalyvių politinėms kampanijoms finansuoti, gali būti apmokamos tik iš savarankiško politinės kampanijos dalyvio politinės kampanijos sąskaitoje esančių lėšų.

Išlaidų politinei kampanijai apskaitos tvarkos pažeidimas pagal Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso (toliau – ANK) 93 straipsnio 4 ir 5 dalis užtraukia baudą politinės kampanijos išdininkui ar politinės kampanijos dalyviui nuo 480 iki 4 300 Eur.

Politinės kampanijos išlaidos

Politinės kampanijos išlaidos – PKFFK įstatyme nurodytos išlaidos, skirtos politinei kampanijai organizuoti ir finansuoti, nepaisant sandorio, kurį vykdant turėta išlaidų, sudarymo dienos.

Kaip jau minėta, prasidėjus politinei kampanijai, visos išlaidos, skirtos politinei kampanijai finansuoti, gali būti apmokamos tik iš politinės kampanijos sąskaitoje esančių lėšų.

Politinės kampanijos finansavimo **išlaidomis pripažįstami** politinės kampanijos dalyvio politinės kampanijos laikotarpiu turėtos išlaidos ir priimti įsipareigojimai, skirti:

- 1) politinei reklamai ar kitai agitacinei medžiagai gaminti ar platinti bet kokiomis visuomenės informavimo priemonėmis ar bet koku kitu viešu būdu;
- 2) politinės kampanijos išdininko atlyginimui mokėti ir funkcijoms atlikti;
- 3) politinės kampanijos audito įmonės arba auditoriaus paslaugoms apmokėti;
- 4) nekilnojamojų ar kilnojamojų daiktų, reikalingų vykdant politinę kampaniją, nuomai;
- 5) politinei kampanijai naudojamoms transporto priemonėms nuomoti, eksploatuoti;
- 6) politinės kampanijos savanorių, politinės partijos ar kandidato atstovų rinkimams ar rinkimų (referendumo) stebėtojų ryšiui, maitinimui, apgyvendinimui ir transportui;
- 7) politinių partijų, pretendentų, kandidatų, referendumo iniciatorių, referendumo oponentų, visuomeninių rinkimų komitetų išlaidoms, turėtoms pagal teisinių paslaugų sutartis;
- 8) politinių partijų, pretendentų, kandidatų, referendumo iniciatorių, referendumo oponentų, visuomeninių rinkimų komitetų išlaidoms, turėtoms pagal politinės kampanijos organizavimo, konsultavimo ir mokymo paslaugų sutartis;
- 9) pretendento, kandidato kelionėms (transporto ir apgyvendinimo išlaidoms) į rinkimų apygardą;
- 10) kitoms PKFFK įstatyme nustatytoms reikmėms, susijusioms su politine kampanija.

Politinės kampanijos išlaidomis taip pat pripažįstamos išlaidos, atitinkančios politinės kampanijos išlaidų paskirtį, tačiau turėtos ne politinės kampanijos laikotarpiu, jeigu daiktai ir kitas turtas yra skirti politinei kampanijai ar jeigu paslaugos yra gautos politinės kampanijos laikotarpiu. Šiuo atveju politinės kampanijos dalyviai privalo apie tai pranešti VRK kartu pateikdami išlaidas patvirtinančių dokumentų kopijas. Prireikus, VRK gali pareikalauti papildomos informacijos.

Registruojantis savarankišku politinės kampanijos dalyviu būtina nurodyti, ar turėta išlaidų iki politinės kampanijos pradžios.

IŠLAIDOS IR JŲ APSKAITA

Kiekvieno politinės kampanijos dalyvio išlaidų dydis (išskyrus išlaidas, nurodytas 7 ir 9 punktuose), nepriklausomai nuo laikotarpio, kada jos patirtos, negali viršyti PKFFK įstatymo nustatytų didžiausių išlaidų dydžių.

Politinės kampanijos išlaidomis nelaikoma:

- 1) išlaidos, skirtos rinkimų užstatui sumokėti;
- 2) išlaidos politinės partijos patalpoms ir personalo veiklai apmokėti, kai šios išlaidos yra įprastos šiai politinei partijai ne politinės kampanijos laikotarpiu.

Taigi, rinkimų užstatas mokamas ne iš politinės kampanijos sąskaitos.

Primintina, kad politinių partijų išlaidos patalpoms ir personalo veiklai apmokėti, jei jos susijusios su politine kampanija (darbuotojai, priimami politinei kampanijai, jų atliekamos funkcijos yra susiję su kampanija), laikomos politinės kampanijos išlaidomis. Išimtis galioja tik įprastoms išlaidoms.

Kaip tvarkoma politinės kampanijos išlaidų apskaita?

Visos politinės kampanijos išlaidos registruojamos Politinės kampanijos finansavimo apskaitos žiniaraštyje. VRK yra parengusi programinę įrangą, skirtą Politinės kampanijos finansavimo apskaitos žiniaraščiui pildyti. Politinės kampanijos finansavimo ataskaitai ir jos priedams formuoti.

Vykdamas politinę kampaniją, politinės kampanijos dalyviams kaip nepiniginės aukos gali būti neatlygintinai suteiktos paslaugos, atlikti darbai, perduotos turtinės ir neturtinės vertybės, intelektualinės veiklos rezultatai ir pan. Tokiu būdu politinės kampanijos dalyvis nepatiria tiesioginių išlaidų, kurias patirtų įsigydamas atitinkamas vertybes, paslaugas, tačiau gauna politinei kampanijai vykdyti reikalingas paslaugas ar vertybes, kurios gali būti įkainuotos materialine verte. Gautas nepiniginės aukos registruojamos dviem įrašais: kaip auka ir kaip išlaidos.

Atkreipiame dėmesį į tai, kad nuo 2020 m. sausio 1 d. įsigaliojus PKFFK įstatymo pakeitimams, išdininkui atsirado prievolė per 10 darbo dienų nuo informacijos gavimo dienos Vyriausiosios rinkimų komisijos interneto svetainėje paskelbti duomenis apie politinės kampanijos išlaidas, priimtus finansinius įsipareigojimus ir sudarytas politinės kampanijos sutartis.

Jeigu politinės kampanijos dalyvis nedeklaruoja politinės kampanijos išlaidų dydžio, dėl kurio būtų viršytas jo išlaidų limitas, Vyriausioji rinkimų komisija priima sprendimą, kuriuo įpareigoja politinės kampanijos dalyvį sumą, lygią nedeklaruotų politinės kampanijos išlaidų dydžio sumai, per 20 darbo dienų pervesti į valstybės biudžetą, išskyrus atvejus, kai dėl šiurkščių PKFFK įstatymo pažeidimų politinei partijai nebuvo skirti valstybės biudžeto asignavimai.

Limito viršijimas, išlaidų nedeklaravimas 10 ar daugiau procentų limitu laikomas šiurkščiu PKFFK įstatymo pažeidimu.

Visos politinės kampanijos išlaidos turi būti pagrįstos apskaitos dokumentais.

Apskaitos dokumentas suprantamas taip, kaip jis apibrėžtas Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatyme.

Politinės kampanijos išlaidos gali būti pagrįstos sąskaito-

mis faktūromis, sutartimis, banko išrašais, banko pavedimais, kasos aparato kvitais, darbų perdavimo–priėmimo aktais ir kitais apskaitos dokumentais.

Banko paslaugų išlaidas (komisinius) pagrindžiančiu dokumentu laikomas banko sąskaitos išrašas; išdininko atlyginimą – politinės kampanijos turto patikėjimo sutartis. Su transportu, apgyvendinimu, maitinimu susijusias išlaidas (politinei kampanijai naudojamų transporto priemonių nuomos, eksploatacijos, pretendento, kandidato kelionių (transporto ir apgyvendinimo) į rinkimų apygardą, politinės kampanijos savanorių, politinės partijos ar kandidato atstovų rinkimams ar rinkimų (referendumo) stebėtojų apgyvendinimo ir transporto išlaidas) pagrindžiančiuose dokumentuose turėtų būti nurodyta, kas keliavo, kur ir kokių tikslu, kieno apgyvendinimo išlaidos apmokėtos.

Politinės kampanijos finansavimo ataskaita

Politinės kampanijos finansavimo ataskaita – dokumentas, kuriame savarankiškas politinės kampanijos dalyvis nurodo politinei kampanijai gautas aukas ar jų sumas pagal aukotojų grupes, kitas politinei kampanijai panaudotas lėšas, aukotojus (pateikia aukotojų sąrašą) bei turėtas išlaidas ir priimtus įsipareigojimus (pagal išlaidų grupes).

Kas teikia Politinės kampanijos finansavimo ataskaitas?

Politinės kampanijos finansavimo ataskaitas teikia visi savarankiški politinės kampanijos dalyviai, taip pat ir asmenys, kurie prarado politinės kampanijos dalyvio statusą.

Kada teikiamos Politinės kampanijos finansavimo ataskaitos?

Politinės kampanijos finansavimo ataskaitos pateikiamos ne vėliau kaip per 25 kalendorines dienas (arba per 85 dienas, jei dalyvis gavo daugiau nei 95 130 Eur pajamų) nuo galutinių rinkimų rezultatų paskelbimo. Gavus pajamų mažiau nei 95 130 Eur, Politinės kampanijos finansavimo ataskaitos teikiamos iki 2020 m. lapkričio 26 d.², gavus pajamų daugiau nei 95 130 Eur, Politinės kampanijos finansavimo ataskaitos kartu su auditoriaus ataskaita dėl politinės kampanijos dalyvio tikrinimo metu pastebėtų faktų teikiamos iki 2021 m. sausio 25 d.²

Išlaidų pateikimas PKFFK įstatyme nustatytais terminais yra viena iš užstato grąžinimo sąlygų.

Kam teikiamos Politinės kampanijos finansavimo ataskaitos?

Politinės kampanijos finansavimo ataskaitas politinės partijos kelti kandidatai, registruoti savarankiškais politinės kampanijos dalyviais, pateikia savo politinei partijai. Politinė partija savo ir savo keltų kandidatų politinės kampanijos finansavimo ataskaitas pateikia VRK.

Išsikėlę kandidatai politinės kampanijos finansavimo ataskaitas pateikia VRK.

Kaip pateikiamos Politinės kampanijos finansavimo ataskaitos?

Ataskaitą ir jos priedai suformuojami VRK Politinių partijų

IŠLAIDOS IR JŲ APSKAITA

ir politinių kampanijų finansavimo kontrolės posistemėje (toliau – Finansavimo posistemė) pagal išdininko įvestus ir patikrintus žiniaraščio duomenis bei papildomai įvestus duomenis apie reklamą. Teikiama VRK Finansavimo posistemėje suformuota, atspausdinta ir pasirašyta Politinės kampanijos finansavimo ataskaita su priedais.

Kartu su Politinės kampanijos finansavimo ataskaita pateikiami:

1. Finansavimo apskaitos žiniaraštis.
2. Banko sąskaitos išrašas už visą laikotarpį (nuo sąskaitos atidarymo iki ataskaitos pateikimo dienos).
3. Visi pajamas ir išlaidas pagrindžiantys dokumentai.
4. Politinės kampanijos metu sudarytos sutartys.

Visi dokumentai pristatomi tvarkingai susėti į segtuvus, lapai sunumeruojami, pridedamas pateikiamų dokumentų sąrašas, kuriame nurodomas ir sunumeruotų lapų skaičius. Ataskaitos teikimo tvarka nustatyta Politinės kampanijos finansavimo ataskaitos ir jos priedų formų bei pildymo ir pateikimo tvarkos apraše, patvirtintame VRK 2016 m. birželio 9 d. sprendimu Sp-82 „[Dėl Politinės kampanijos finansavimo ataskaitos ir jos priedų formų bei pildymo ir pateikimo tvarkos aprašo patvirtinimo](#)“³.

Ataskaita laikoma pateikta, kai pateikti visi nurodyti dokumentai. Ataskaitos pateikimo data yra laikoma jos gavimo data Vyriausiojoje rinkimų komisijoje arba išsiuntimo data (nustatoma pagal pašto spaudą), jeigu ataskaita su dokumentais buvo siųsta paštu.

Kartu su Politinės kampanijos finansavimo ataskaita VRK grąžinami nepanaudoti ir anuliuoti aukų lapai, pateikiama Aukų lapų panaudojimo ataskaita.

Kas tikrina Politinės kampanijos finansavimo ataskaitas?

Savarankiškas politinės kampanijos dalyvis, per politinę kampaniją gavęs didesnę kaip 70 VMDU (95 130 Eur) pajamų sumą, privalo su audito įmone sudaryti politinės kampanijos dalyvio patikrinimo sutartį, o jos kopiją iki 2020 m. lapkričio 26 d.² pateikti VRK.

Auditorius atlieka savarankiško politinės kampanijos dalyvio politinės kampanijos patikrinimą vadovaudamasis Lietuvos Respublikos teisės aktais pagal VRK patvirtintą techninę užduotį, nustatančią auditoriaus atliekamo darbo mastą.

Savarankiškų politinės kampanijos dalyvių, per politinę kampaniją gavusių mažesnę kaip 70 VMDU (95 130 Eur) dydžių pajamų sumą, patikrinimą organizuoja VRK, kuri turi teisę teisės aktų nustatyta tvarka pirkti audito įmonių arba auditorių paslaugas.

Politinės kampanijos dalyviai privalo bendradarbiauti su patikrinimą atliekančiu auditoriumi ir pateikti patikrinimui atlikti reikalingus duomenis, dokumentus ir kitą informaciją.

Ką daryti, jei surinkta daugiau lėšų, negu jų panaudota?

Jeigu politinės kampanijos laikotarpiu politinės kampanijos dalyvis (išskyrus politines partijas, jų keliamus kandidatus ar kandidatų sąrašus) surinko lėšų daugiau, negu jų buvo panaudota politinės kampanijos išlaidoms apmokėti,

ti, nepanaudotos lėšos iki Politinės kampanijos finansavimo ataskaitos pateikimo VRK dienos turi būti pervestos į valstybės biudžetą (lėšų gavėjas – „VMI prie LR FM“, sąskaitos Nr. LT247300010112394300, bankas „Swedbank“ AB, banko kodas – 73000, įmokos pavadinimas – „Lietuvos Respublikos politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo bei finansavimo kontrolės įstatymu nustatytos įmokos į valstybės biudžetą“, įmokos kodas –7081).

Politinių partijų, jų keliamų kandidatų ar kandidatų sąrašų politinei kampanijai nepanaudotos lėšos gali būti skirtos tik politinių partijų veiklai finansuoti, t. y. pervedamos politinei partijai.

Skolų padengimas

Politinių kampanijų dalyvių politinės kampanijos laikotarpiu atsiradę įsiskolinimai turi būti įvykdyti iki kitos atitinkamų rinkimų politinės kampanijos pradžios.

Politinės kampanijos dalyvis, padengęs įsiskolinimą, per 5 darbo dienas privalo VRK pranešti apie įsiskolinimų padengimą ir tam panaudotų lėšų šaltinius.

Politinė partija turi teisę padengti įsiskolinimus tik iš Lietuvos Respublikos politinių partijų įstatyme nurodytų finansavimo šaltinių, o kiti politinės kampanijos dalyviai (pretendentai į kandidatus, išsikėlę kandidatai ir partijų iškelti kandidatai, registruoti savarankiškas dalyviais) – tik iš nuosavų (asmeninių) lėšų.

SVARBU:

! Kampanijos laikotarpiu visos išlaidos turi būti apmokėtos tik iš politinės kampanijos sąskaitoje esančių lėšų.

! Įstatyme numatyta, kokios išlaidos laikomos politinės kampanijos išlaidomis. Kitokios išlaidos negali būti apmokėtos iš politinės kampanijos sąskaitos.

! Politinės kampanijos dalyvis negali viršyti išlaidų limito.

! Visos išlaidos turi būti registruotos žiniaraštyje per 10 darbo dienų nuo informacijos gavimo datos.

¹ Sprendimas skelbiamas adresu: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/d12b-d01220cf11ea9a2dd8791b944aa4>.

² Priklauso nuo rinkimų rezultatų paskelbimo dienos.

³ Sprendimas skelbiamas adresu: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/34d0ac40315911e69cf5d89a5fdd27cc>.